

מה יצאנו החושן

יוצא לאור ע"י מכון אבני חושן

חידושי ושיעורי מורינו
הגאון רבי שמואל ניימאן שליט"א
אב"ד אבני חושן – מאנסי

טו

פרשת ויחי | תשפ"ב

מוקדש לרפואת מרן שמואל בן שרה פערל

עניני הפרשה

שיעור הפרשה

עומק דרכי השגחת הבורא למען צאצאיו של יעקב

תמיהתו של יעקב אבינו היכן המלאך שנברא לשמור את צאצאיו בקדושה

והנה איתא בספה"ק, כי יעקב אבינו כשעמד בבית לבן, נתנסה רבות על ידו בניסיונות קשים בענייני קדושה, וביקש לבן הרשע בכל עת מצא להכשילו ולפגמו, ובעבור זאת איתא שלא היה ישן בבית לבן כל אותם שנים בכדי שלא יוכל להכשילו, ועמד אז יעקב אבינו בעוז ובתעצומות נגד כל ניסיון וקושי בשמירתו כל חלקי הקדושה שבו, ובגבורה נתקדש ונתעלה עוד ועוד עד שזכה שנקרא (ישעי' כט, כג) קדוש יעקב.

ובעבור זאת תמה יעקב אבינו בנפשו, כי הרי בזה שעמד איתן בניסיונות בענייני קדושה בבית לבן, ועבד את קונו במסירות נפש נגד כל מעשיו הרעים של לבן, הא בודאי נברא מזה מלאך קדוש אשר היה צריך לשמור על בניו וטפו של יעקב בשמירה יתירה ומעולה לבלתי יחטאו ושלא יפגמו בקדושתם. וכיון שכן האיך יתכן שארע המעשה המגונה עם דינה בתו שהיה שמה ממש הפך הקדושה, ושנים רבות התחבט ונצטער מזה הדבר, ולהיכן נעלם פעולתו ותפקדו של המלאך הקדוש ההיא שנברא בהיותו בבית לבן.

אסנת בת פוטי פרע היתה בתה של דינה

ונקדים עוד, מה שפירשו קמאי על מאה"כ (לעיל מה, ח-ט) 'זירא ישראל את בני יוסף ויאמר מי אלה. ויאמר יוסף אל אביו בני הם אשר נתן לי אלוקים בזה ויאמר קחם נא אלי ואברכם'. וברש"י. ויאמר מי אלה. מהיכן יצאו אלו וגו'. בזה. הראה לו שטר ארוסין ושטר כתובה וגו'. ע"כ. והקשו, דהנה חזינן בזה,

צערו של אותו צדיק מהמעשה שהיה עם דינה בתו

והנראה בזה בהקדם הדבר, דהנה יעקב אבינו היה מצטער זה רבות בשנים מכל העניין הרע אשר ארע עם דינה בתו ושכם בן חמור (לעיל לד), וצער רב היה לאותו צדיק מן הדבר ההיא, וחיפש ופשפש במעשיו משום איזה סיבה קרה לו כל זאת בצאצאיו, ולא מצא מנוח לנפשו מזה.

וביותר ארע לו הדבר ההיא, דהנה איתא בספה"ק **אוהב ישראל** בפרשת מטות עה"פ (במדבר לב, כד) **בנו לכם ערים לטפכם וגדרת לצנאכם והיצא מפיכם תעשו**. שאמר משה רבינו לבני גד ולבני ראובן שיבנו ערים לטפם וגדרות לצנאם. ומפרש שם בעומק כוונתו של מרע"ה, **'כשהאדם עושה מעשיו בקדושה ובטהרה ובמחשבה טובה, אז הוא בורא מלאך הקדוש**, והוא עולה ויושב בשמים להמליץ טוב עבור האדם, כי הוא נותן לו חיות ושפע, ומלאך נקרא עי"ר, ע"ד עיר וקדיש (דניאל ד, י). ולכך נקרא עי"ר מלשון התעוררות, שמעורר את האדם לעבודתו יתברך שמו, **ומועיל להאדם שהוא נותן חיות להטף ולבניו הקטנים שאין בהם שכל, והמלאך מעורר אותם לעבודתו יתברך שמו**. וזה צריך עובדא ובנין. עכ"ל.

והיינו כשאדם עושה מעשיו כראוי, בקדושה ובטהרה ובמחשבה טובה, נברא מזה מלאך קדוש הממליץ טוב על האדם, ומועיל לבניו וטפו של האדם אשר מעוררם לעבודתו יתברך שמו, ונוטרם בקדושה ובטהרה לשמור את דרך השם ומצוותיו.

דקדוקי המקרא בעניין ברכות יעקב למנשה ואפרים

בתורה הקדושה בעניין ברכות יעקב לבני יוסף מנשה ואפרים, נאמר (בראשית מ"ח, טז) **'המלאך הגאל אתי מכל רע יברך את הנערים ויקרא בהם שמי ושם אבתי אברהם ויצחק וידגו לרב בקרב הארץ'**. וכן בהמשך הכתוב (פסוק כ) **'ויברכם ביום ההוא לאמור בך יברך ישראל לאמר ישמך אלוקים כאפרים וכמנשה וישם את אפרים לפני מנשה'**.

ויש להתבונן בהא, במה שאמר להם יעקב אבינו **'המלאך הגאל אותי מכל רע'**, לאיזה מלאך נתכוון, וברש"י **'המלאך הגאל אתי'**. מלאך הרגיל להשתלח אלי בצרתי, כעניין שנאמר (בראשית לא, יא) ויאמר אלי מלאך האלוקים בחלום יעקב וגו' אנכי הא-ל בית א-ל'. ועדיין צריך לן ביאור בזה.

וכן יש לדקדק, במה שאומר הכתוב **'ויברכם ביום ההוא לאמור'**, מהו ביו"ם ההוא, מה נתייחד אותו היום שבעבור זאת ברכם בברכה 'בך יבורך ישראל' ישמך אלוקים כאפרים ומנשה, דנראה בזה שיש שייכות לברכה עם אותו היום דייקא.

עוד יש לעיין בזה, דהנה בברכתו השנית **'בך יבורך ישראל לאמור ישמך אלוקים כאפרים ומנשה'**, מפרש"י, **בך יברך ישראל**. 'הבא לברך את בניו, יברכם בברכתם ויאמר איש לבנו וישמך אלוקים כאפרים וכמנשה'. ותימה, מה רבותא וחשיבות ראה יעקב אבינו בבני יוסף אלו מנשה ואפרים, עד שכל כך נתפעל ואמר בברכה, שכל אחד מישראל הבא לברך את בניו יברכם שיהיו המה כמו מנשה ואפרים. והרי זה אומר דרשני.

שינוי לשונות הכתוב אחלקם ביעקב ואפיצם בישראל

בתורה"ק בברכות יעקב לבניו כשדיבר אל שמעון ולוי, אמר בתוך הדברים (להלן מט, ז) 'אחלקם ביעקב ואפיצם בישראל'. ודקדקו המפרשים בשינוי הלשון דהאי קרא, שכתב בתחילה אחלקם ביעקב וסיים ואפיצם בישראל"ל.

ובשפתי חכמים (בשם מנחת יהודה) פירש, דהנה ידוע כי הלשון יעקב מראה על מדריגה פשוטה, אולם ישראל מראה על מדריגה גבוהה, ולכן שמעון שהיה שבת יותר פשוט משבט לוי כתוב בו הלשון יעקב, אולם בלוי אשר היה שבת קדוש ביותר, נאמר בו ישראל שהוא לשון עילוי וחשיבות.

דברי ספר החינוך במעלתם של הלויים אשר המה ללא נגיעות עצמיות

ואפשר לומר עוד בעומק הדבר, על פי מה דאיתא בספר החינוך בפרשת מסעי (מצוה תח) **במצות ישראל לתת ארבעים ושמונה ערים ללויים לשבת בהן, והיו כל הערים הללו קולטות את הרוצח שהרג נפש בשגגה**, אמנם חלק מהערים הללו היו מיוחדות להיות מקלט הרוצח, אולם בכלן היה לו מקלט, (ובמצות ערי מקלט [מצוה תק"ב] מבואר מה בין מיוחדות לכן לאותן האחרות).

ומבאר בשורש מצוה זו, אשר תהיה ערים לקליטת הרוצח בתוך מושב הלויים דייקא ולא בנחלת שאר השבטים, ואומר ש בטעם השני, כי בהיותם הלויים אנשי לבב ידועים במעלות המדות וחכמות נכבדות, ידוע לכל שלא ישטמו הרוצח שינצל אליהם ולא יגעו בו, ואף כי יהרוג אחד מאוהביהם או מגואליהם אחר אשר בפתע בלא איבה יהרגנו, ועל השבט הזה הנבחר נאמר (דברים לג, ט) 'האומר לאביו ולאמו לא ראיתיו', כלומר שלא יעשו דבר בעולם זולתי מדרך היושר ועל כיוון האמת, ולא יטה לבם אהבת אדם, ואפילו אהבת אב ואם ואחים ובנים שהטבע תחייב אהבתם ותכריחה, וכל שכן אהבת שאר בני אדם, ע"כ.

והנה כאן בכתוב מיירי מדברי יעקב שאמר אחלקם ביעקב ואפיצם בישראל, והיינו שדיבר אודות נחלתם של שמעון ולוי בארץ ישראל, שלא יהיו במקום אחד כמו שאר השבטים, אלא שיהיו נפוצים בכל הארץ.

וכיון שהתיבה **אפיצם** עולה אודות נחלתו של לוי, אשר קיבל את ארבעים ושמונה הערים אשר קולטות את הרוצחים, ודאי שראוי להזכיר בו לשון **עילוי וחשיבות**, כי רק נחלתו היתה ראוי לקליטת רוצחים באשר היה בו שבט לוי מעלה נכבדה שאין בו נגיעות עצמיות, ושלא יעשו דבר בעולם זולתי מדרך היושר ועל כיוון האמת וכדברי ספר החינוך, ובעבור כך שפיר שייך להזכיר בו הלשון ישראל המראה על חשיבות וכבוד.

המלאך שנברא בבית לכן יברך את הנערים

ובזה גם השכיל לנוכח, כי המלאך ההיא שנברא מקדושתו של יעקב בבית לכן כשהיה מסובב עם כל מיני נסיונות וקושיים, אכן באמת עשה ופעל תפקידו נאמנה, ושמר על צאצאיו של יעקב בהיותם גם הם בתוך ערות הארץ ונסיונותיו להחזיק מעמדם בקדושה ובטהרה, כי בזה המעשה של דינה נגרם שיהיו נכדיו מנשה ואפרים צאצאיו בשלימות, זרע כשר והגון מקדושים בקדושתו של יעקב.

והשתא יבואר כפתור ופרח מה שאמר להם יעקב 'המלאך הגואל אותי מכל רע', כי נתכוון על המלאך ההיא שנברא בבית לכן, שתפקדו היה לשמור על קדושתן וטהרתן של בני יעקב, וכמו שאכן ארע לבסוף שמנשה ואפרים היו מקודשים בשלימות בקדושת יעקב מצד אביהם ומצד אמם, ובירכם שהמלאך ההיא אכן ימשיך תמיד לשמור אותם גם הלאה שישארו ויתמידו בקדושתם בקדושת יעקב, וישמרו מעשיהם בטהרה ולבלתי יחטאו.

השראת השכינה מתוך שמחה

ורש"י (מה, ח-ט) מביא שכשביקש לברכם נסתלקו ממנו השכינה ואחר שהראה אותו יוסף את השטר נחה עליו רוח הקודש עה"פ, עיי"ש. וי"ל הענין עפ"י מאמרם ז"ל (שבת ל): שאין השכינה שורה אלא מתוך שמחה, ומתוך שראה שיצא מהם ירבעם ואחאב נתעצב אל לבו, אבל אחר שראה השטר והבין עומק השגחתו העליונה עליו, אשר שנים רבות קודם לכן סיבב וגלגל מעשה רב למען יהיה לו צאצאים כשרים והגונים ההשגחה העליונה, נתמלא נפשו בשמחה רבתי בראותו שהקב"ה עמו בכל עת וכל מה שאירע עמו הכל הוא בהשגחתו המיוחדת להטיב עמו באחריות, אז ע"י שמחה הלז שרתה עליו שכינה, ועתה היה יכול לברכם.

ביום ההיא דייקא

והיינו **ביום ההיא דייקא**, כי ביום ההיא נתוודע לו ההשגחה העליונה דלעיל והיה בשמחה גדולה והיה יכול לברכם מתוך שמחה, וכן כי ראה בעת ההיא כי צאצאים מנשה ואפרים קדושים בשלימות ובתמימות, בירכם בברכתו שימשיכו בקדושתם.

בן יברך ישראל בקדושה ובטהרה

ובעבור כל זאת בירך גם 'בן יברך ישראל לאמר ישמך אלוקים כאפרים וכמנשה', כי כאשר ראה ביום ההיא לראשונה בגודל קדושת צאצאיו, אמר שכל אחד מישראל אשר כל רצונם ומאווייהם הם שזרעם אחריהם יהיו קדושים וטהורים, יברכם שיהיו המה כמו מנשה ואפרים, אשר קודשא בריך הוא נטר להם שנים רבות קודם להיוולדם שיהיו קדושים וטהורים בקדושת יעקב, וכן יהיו על כל בני ישראל בכל דורותיהם, שיזכו לראות תמיד זרע קדוש כשר והגון, כראוי וכיאות לצאצאיו של יעקב אבינו.

שכיוון יעקב אבינו לשאול את יוסף על זיווגו, ומי היא אמם של בניו ומהיכן היא באה. ולכאורה במה נתיישרה דעתו של יעקב אבינו כשהראה לו יוסף שטר אירוסין ושטר כתובה, והכי גלל שהיה להם נישואין כשרים כדת משה וישראל יחשבו לזרע כשר והגון, הא רוצה לדעת מקור מחצבתה.

אלא הנה ידוע כי יוסף נשא לאשה את אסנת בת פוטי פרע, וככתוב (מא, מה) 'ויקרא פרעה שם יוסף צפנת פענח ויתן לו את אסנת בת פוטי פרע כהן אן לאשה'. ואכן מזיווג זה נולדו לו שני בניו מנשה ופרים, וכדיתא בפסוק (מו, כ) 'ויולד ליוסף בארץ מצרים אשר ילדה לו אסנת בת פוטי פרע כהן אן את מנשה ואת אפרים'.

ואיתא בתרגום יונתן (שם ובעוד מפורשים), דאותה אסנת בתה של דינה היתה, ונולדה מהמעשה שהיה עם שכם בן חמור (לעיל לד).

יעקב אבינו תלה לאסנת כתב על צוארה

וברבינו בחיי (שם) מביא בזה דבר נפלא בשם מדרש, 'כי אסנת בת דינה היתה משכם בן חמור, ולפי שגירשה יעקב מביתו והושיבה בתוך סנה אחד לכך נקראת אסנת, מה עשה יעקב, קשר לה כתב בצוארה של אסנת וכתבו בו, 'כל המדבק בין מדבק בזרעו של יעקב'.

ויוסף שנשאה ראה את הכתב ההוא והצניעו, והוא כוונתו בזה שאמר לאביו, 'בני הם אשר נתן לי אלוקים בה', והיינו שהראה לו הכתב הזה. ומה שכתוב בת פוטיפרע, מפני שגידלה בביתו, שכן דרשו חז"ל (מגילה יג) כל המגדל יתום בתוך ביתו מעלה עליו הכתוב כאילו ילדו'. ע"כ.

שמחת יעקב כשראה עומק השגחת הבורא למען קדושת צאצאיו

ובזה יבואר הכתוב, כי יעקב אבינו דאג מהיכן יצאו אלו, ומי היא האם שלהם, לכן הראה לו יוסף בנו השטר ההיא שכתב יעקב אבינו בעצמו, ושם כתוב 'כל המדבק בין מדבק בזרעו של יעקב', וכן הראה לו גם שטר אירוסין ושטר כתובה שנשאה כדת משה וישראל בקידושין כשרים, ומזה נולדו לו שני בניו, באמרם כי יוצא אשר המה שצאצאיו של יעקב גם מצד אביהם וגם מצד אמם.

ובזאת נחה רוח אביהם ושמח ויגל מאוד, כי השתא הבין למפרע אשר כל הנעשה עם דינה בתו לא היה לחנם, ועמקו מאוד מחשבותיו ית"ש בזה, לכוונה אשר תוולד אסנת אשר היא תהיה לאשה ליוסף הצדיק בגלותו במצרים, ובזה יולדו ליוסף זרע כשר והגון מצאצאיו שלו ממש, וכל הצער והיגון שהיה לו כל השנים מהעניין שארע עם בתו נמוג ברגע אחד, כאשר הבין כי סובב כל הסיבות גלגל הכל לטובתו, בעבור שייכנסו בנכדיו מקדושתו קדושת יעקב בתמימות ובשלימות.

כלי Vacuum Cleaner אשר הוא מסתובב והולך בעצמו בכל הבית ואוסף כל לכלוך ואשפה, אם מותר להפעילו לשבת

שואב אבק אשר בעל הבית רוצה לכוונו מערב שבת שיפעול רק בשבת

עד הנה דיברנו ב- Vacuum Cleaner אשר פועל כל לילה ולילה.

ונשאר לנו לדון במי שזה אינו פועל אצלו בכל לילה ולילה מימות השבוע, אלא רק עתה בערב שבת עלה ברעיונו לכוון את ה- Vacuum Cleaner שיפעול בליל שבת (וכגון שידוע שאחרי סעודת השבת, נשאר לו לכלוך רב בבית בעבור שיש לו הרבה אורחים, מה שאין כן בשאר ימות השבוע), **הרי בפשטות שיש איסור לעשות כן.**

יש בזה חשש שמא יטה ונראה דאסור הדבר

והיינו טעמא, כי יש בזה החשש של 'שמא יטה', דחז"ל גזרו (שבת יב:) שאסור לקרוא לאור הנר בשבת דחשינן שמא יטה את הנר לצורכו בשבת, וכבר ביארנו באריכות [בהגליון פר' וישלח] שגם בכל כלי שהדרך שמשתמשים עמה בחול כולל גם שעושים דבר איסור בכדי שיעבוד יותר טוב וכדומה, יש לחשוש שמא בטעות יעשה זאת גם בשבת. וממילא גם כאן אם זה אין פועל תמיד בכל זמן אלא בליל שבת, יש לחשוש שמא בטעות יכוונו וישנהו וכדומה.

והנה, אין החשש שמא יטה בזה, שנחשוש שמא יגע בהו ויזיזנו וכדומה, כי אין שום איסור כשמזיז ה- Vacuum Cleaner כשזה פועל, היות ואין שום פעולה של עלעקטריי שנוצר כאשר מזיז את הכלי שפועל כבר (בלתי אם נדע שבמציאות זה לא כך או שישתנה הדבר לעתיד, אמנם לעת עתה המציאות היא שכשזה פועל הרי שאין שום שינוי במצב העלעקטריי כשנוגעים בו או כשמזיזים אותו למקום אחר). אלא כוונתנו כאן לחשש של שמא יטה, הוא מכיון דאינו רגיל בשימוש תמיד בכל לילה, יש חשש שמא ידליקנו או יכבנו כי כבר לא יצטרך את שימוש, או שיגביר את כח השואב או ינמך אותה כפי צורכו וכדומה.

ולהלכה למעשה, כשזה פועל בכל לילה ממש הרי שמותר הדבר, אמנם אם מכוונו רק לשבת נראה דאסור הדבר, ועדיין צ"ע בתוקף איסור זה כשמכוונו רק לשבת.

בו באופן אוטאמאטיי"ש, וא"כ כל רואה או שומע יבין וישכיל שזה מופעל כך בכל לילה ולילה, ואין אדם שהפעילו עתה, ולכן מותר הדבר, ואין צריך לעצור זאת מערב שבת שלא יפעל בשבת.

(ומהאי טעמא נכריה המסייעת בעבודת הבית)

שלה אסור לנקות את הבית ב-Vacuum Cleaner רגיל בשבת, היות וזה עובד רק אם מפעילים אותה בידים וממילא היות שזה הכלי משמיע קול, הרי שהעובר ברחובה של עיר לא ידע שנכריה עושה זאת, ויחשוב שבעלת הבית הישראלית עושה זאת ומחלת את השבת ר"ל).

Watering system להשקות את הגינה שבחצר הבית הפועל בכל לילה

וכן הוא הדין במי שיש לו Watering system להשקות את הגן שבחצר ביתו, וזה פועל באופן אוטאמאטיי"ש, שכל לילה ולילה ה- Watering system משקה את הגן בשעה מסויימת מאליה ואין אף אחד שצריך להפעיל זאת בעת ההיא, הרי גם בזה מותר הדבר.

ואין לחשוש משום הרואה, כי כיון שנהוג להשתמש בזה באופן אוטאמאטיי"ש, יבין זאת הרואה, ולא יחשוב שיש כאן בעל הבית יהודי אשר מחלל את השבת.

והאמת צריכה להיאמר, שבשנים קדמוניות היינו אוסרים לעשות זאת, כי לא היה נפוץ ומפורסם כל כך השימוש באופן אוטאמאטיי"ש והיה חשש גדול מפני הרואים

אמנם עתה בזמנינו אנו, שנתפשט מאוד השימוש בכלי העלעקטריי"ק באופנים אלו שהם מתחילים לפעול אוטאמאטיי"ש מאליהם בזמנים שונים, אזי מותר הדבר בכלי עלעקטריי"ק שהמה ידועים ומפורסמים שנוהגים להפעילם אוטאמאטיי"ש, והם דומים לשני אופנים אלו שכתבנו לעיל.

כלי השואב אבק אשר הוא מסתובב בעצמו כל לילה בכל הבית ואוסף כל לכלוך ואשפה אם מותר להשאירו שיפעל גם בליל שבת

יש כלי Vacuum Cleaner אשר נפוץ בימינו, אשר הוא מסתובב והולך בעצמו בכל הדירה ואוסף כל לכלוך ואבק וכדומה, ויש כאלו שזה פועל אצלם באופן אוטאמאטיי"ש, וכגון שבעל הבית כיוון והכין את ה- Vacuum Cleaner, שבכל לילה בשעה שתיים כשכולם נמים את שנתם, הרי זה מתחיל לפעול מאליו ומסתובב והולך ברחבי הבית אנה ואנה באין מפריע ומנקה ועושה את מלאכתו, ואין אף אחד שצריך להפעילו בעת ההיא, אלא כך הוא פועל שהוא מכיוון ועומד מבעוד מועד לכל לילה ולילה.

וגוף השאלה היא לגבי שבת, אם נכון הדבר להשאירו כך גם לשבת, שיפעל בליל שבת כבכל לילה ולילה, או שאסור הדבר וצריך לעצור זאת שלא יפעל בשבת.

כלל בהלכות שבת שאין חוששים משום הרואה כשידע שזה פועל מאליו

ונבאר את הדבר בכלל גדול בחששא דמראית עין:

דהנה עיקר החשש בזה, הוא משום מראית עין, והיינו שהעובר ברחובה של עיר סמוך לבית בליל שבת, וישמע את הקול של ה- Vacuum Cleaner הפועל, יחשוב בדעתו שמא בני הבית הישראלים מפעילים אותו עתה ומחללים את השבת ר"ל. ולכן, בכלי אשר ידוע ומפורסם לכל אשר הוא פועל מאליו באופן אוטאמאטיי"ש, ליכא חששא זו ומותר להשאירו שיפעול אוטאמאטיי"ש גם בשבת, כי הרואה יבין מיד שזה נדלק והופעל מאליו, ואין אף אחד שעומד עתה מאחוריו להפעילו וליכא חילול שבת בהו.

מותר הדבר

ולכן, כאן ב- Vacuum Cleaner אשר סובב והולך בכל הבית, כבר נפוץ השימוש

שאלה: הנה ידוע כי כלל ישראל המה מהמועטים שבעולם לעומת האומה"ע שהם הרוב, ונפשי בשאלתי מה טעם עשה כן הקב"ה, והרי אם הוא חפץ וכל כך נהנה בעבודתם של כלל ישראל, היה לו לעשותם לרוב בעולם ולמה בראם מועטים?

דברי הרמב"ם אשר מוכרח שיהיו עכו"ם בעולם למענם של ישראל

תשובה: האמת הוא שבענין עמוק זה כבר נגע הרמב"ם בפירוש המשניות (בהקדמה), ומביא את מאמרם ז"ל (בב"ר א' א') 'בראשית', שהעולם נברא בשביל התורה שנקראת (משלי ח, כב) ראשית דרכו, ובשביל ישראל שנקראו (ירמיה ב, א) ראשית תבואתו. ותמה, שאם העולם נברא בעבור ישראל לבד, אם כן היה לו לברוא עולם אשר יש בו רק כלל ישראל ורק הם יהיו בעולם, והמה יעבדו אותו ית"ש ויגרמו לו בזה נחת רוח, ומה ראה צורך לברוא עכו"ם בעולם.

ומבאר, כי לקיום העולם ולקיום מין האנושי ישנם צרכים רבים ועצומים החובקות זרועות עולם, ובכל צורך ישנה אלפים ורבבות פרטים הכרחיים בכדי שהעולם יתקיים על מכונו ושהאדם יחיה את חייו עלי אדמות. ואם אכן היו רק ישראל בעולם, היו צריכים ישראל לעבוד תמיד כל היום להשיג כל צרכי קיום מין האנושי וכלליות העולם, לעבוד כל עבודת האדמה לחרוש ולזרוע לנטוע ולקצור, וכן לבנות כל הבניינים וכלי שימושם וכל שאר הדברים הנצרכים להעולם, ומאין יקחו פנאי לעבודתו ית"ש ויתעלה, ולכן ברא השי"ת את אומות העולם, אשר המה עושים את כל צרכי בני ישראל וכך יש להם עת וזמן לעבודת הבורא לתורה ולתפילה ולקיום מצוותיו, ואילולא זאת הרי שהיו עסוקים ישראל במשך כל היום מבוקר ועד ערב לעסוק בצרכי הגשם לצורך קיומם.

כל מה שעושים אומות העולם הרי זה רק למענם של ישראל

וממשיך הרמב"ם שם, שמכיון אשר כל סיבת

בריאתם של העכו"ם הרי זה רק בעבור ישראל, הרי כל מה אשר המה עושים בעולם הרי זה רק למען ישראל, וכגון ששייך אשר גוי בונה בית לעצמו בתוך היער, והכל הוא משום שיהיה ליהודי איזהו עזר וסיוע מהדבר ההיא, וכמו שיקלע למקום ההיא כעבור שנים רבות ויהיה לו הבית למקום מחסה וכדומה, וכל דבר ממש שהגוי עושה בעולם הרי זה רק בעבור הישראל ולטובתו.

והיינו, שחישב הקב"ה כמה גוים נצרכים בעולם למענם של כלל ישראל, ולפי החשבון הזה בראם בעולם, ולא שיש בעולם גוים רבים ולעומתם ישראל מועטים, אלא שיש יהודים בעולם ובעבורם ברא העכו"ם לשמשם.

ממשלת רוסלאנ"ד בנו בא"ן מרוסלאנ"ד לסין למען ישראל

וידוע הדבר אשר היה בדור האחרון, אשר ממשלת רוסלאנ"ד בנו מסילות לבא"ן אשר נוסע מרוסלאנ"ד לשנחאי שבסין, והמה בנו זאת במשך עשרות בשנים בתקופה הקודמת למלחמת העולם הראשונה, ובבניה קשה ומפרכת, וגם כאשר היה נצרך לבנות כמה גשרים שעברו מעל נהרות שונות ברחבי רוסלאנ"ד וסיביר בכדי שהבא"ן יוכל לעבור בהן, בנו הגשרים, ואכן עקב קושי המלאכה האדיר מתו רבים מהפועלים באמצע העבודה, וכל זה עלה להם הון תועפות.

וכעבור שנים לא רבות לסיום המלאכה בקול תרועה רמה, פרצה מלחמת העולם השנייה, ותלמידי ישיבת מיר אשר היה באותם הימים בליטא לא ידעו את נפשם מה לעשות ולהיכן לברוח ולהינצל, ומה' יצא הדבר אשר

דרך הבא"ן הנ"ל ברחו מליטא למדינת יפא"ן ומשום המשיכו לשנחאי שבסין, ושם מצאו מנוח לכף רגלם במשך שנות המלחמה, ובחסדי שמים רובא דרובא מבני הישיבה אשר היו יותר משלוש מאות בחורים נצלו על ידי בא"ן זה.

דרכי ההשגחה העליונה למען תלמידי ישיבת מיר ולמען כלל ישראל

ובזה ראו עין בעין בגודל דרכי ההשגחה העליונה, אשר הכניס רעיון מופרך בלבם של מלכות רוסלאנ"ד לבנות מסילות לבא"ן, אשר היה בזה מעשה ומלאכה עצומה העולה על כל דמיון, וכמעט שלא נשתמשו עמה היות ולא היה להם כמעט שום צורך בזה, וכל זאת למענם של תלמידי ישיבת מיר לפליטה גדולה בעבורם, שיישארו בחיים ולא יפלו טרף למלתעות הדייטש"ן.

וביותר היה הדבר למענם של כלל ישראל, כי כשגלו בני הישיבה לשנחאי, הרי שגלו עמם גם גדולי התורה בימים ההם מרבני הישיבה, וכמו הגאון רבי חיים שמואלביץ זצוק"ל ורבי יחזקאל לעווינשטיין זצוק"ל, וכן עוד תלמידי חכמים רבים מתלמידי הישיבה שהיו לימים לגדולי תורה מופלגים, ואשר היה רב חלקם וחילם בהקמת עולה של תורה בדור שלאחר החורבן הנורא, ולהחיות לישראל לפליטה גדולה לקיום הבטחתו הנצחית של הקב"ה כי לא תשכח מפי זרעו ויהיה המשך וקיום לתורה הקדושה בעולם, ונקל לשער כמה תורה נתוסף בעולם כשתלמידי ישיבות מיר נצלו בדרך פלאית.

הרי לן שמוכרח שיהיה גוים רבים בעולם למענם ולטובתם של ישראל, ואכן כל מה שעשים בעולם הרי זה רק בעבור ישראל.

ליכות רפואת השלימה של מורינו הרב שליט"א הונצח ע"י תלמידו המיחל לשמוע עוה"פ את שיעוריו הנחמדים והיקרים

"מקום זה ממתין עבורך! הרם את מתת ידך הנדיבה למען הוצאת הגליון הזה"

"מקום זה ממתין עבורך! הרם את מתת ידך הנדיבה למען הוצאת הגליון הזה"